

Notă informativă
pentru aprobarea Cerințelor privind producerea, prelucrarea și comercializarea
semințelor de plante furajere, sfeclă furajeră și sfeclă de zahăr

1. Autorii proiectului
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
- Odată cu modificările operate în Directiva Consiliului 401 din 14 iunie 1966 privind comercializarea semințelor de plante furajere, cât și Directiva 2002/54/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind comercializarea semințelor de sfeclă, a devenit necesară actualizarea Hotărârii de Guvern nr. 836/2011 referitoare la cerințele privind calitatea și comercializarea semințelor de plante furajere, sfeclă furajeră și sfeclă de zahăr. În prezent, piața semințelor din Republica Moldova este într-o mare măsură dependentă de importurile din țări străine, ceea ce influențează direct sectorul agricol. Ramura producerii semințelor, procesarea și realizarea lor practic a dispărut. Dacă în anii '80 ai secolului trecut în structura semănăturilor agricole suprafețele însămânțate cu culturi furajere ocupau circa 30% (peste 500 mii ha), în prezent (2023) au fost însămânțate numai 12899 ha. Sfecla de zahăr ocupa 70-100 mii ha, în anul 2023 – 10350 ha, sfeclă furajeră ≈ 70 mii ha, în prezent – 500 ha. Producătorilor agicoli le lipsește baza tehnico-materială pentru respectarea prevederilor cadrului normativ în concurența cu firmele străine. Ca exemplu, în Republica Moldova cu producerea semințelor de sfeclă de zahăr se ocupă doar IP Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor (sectorul Selecția). În anul 2023 s-au produs în jur de 3 tone semințe de sfeclă de zahăr, s-au realizat ≈ 150 kg. În prezent sectorul nu dispune de infrastructură pentru producția de semințe de sfeclă de zahăr și furajeră după standardele europene. - În aceeași ordine de idei, riscul introducerii pe piața Republicii Moldova și comercializării semințelor de plante furajere, sfeclă furajeră și sfeclă de zahăr de o calitate necorespunzătoare cerințelor comunitare. Alinierea la standardele internaționale, îmbunătățirea competitivității și creșterea încrederii investitorilor și partenerilor comerciali internaționali; Necesitatea reglementării culturii de sfeclă furajeră și de zahăr în Republica Moldova aliniate cu cerințele europene care nu reprezintă doar o simplă conformitate legală, ci oferă oportunități semnificative pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agricol în țară. În contextul problemei identificate, unele semințe disponibile pe piața din Republica Moldova pot prezenta discrepanțe în ceea ce privește calitatea și poate avea consecințe negative asupra producției agricole. Aceste discrepanțe pot apărea din diverse motive, inclusiv din cauza practicilor necorespunzătoare de producție sau manipulare, stocării inadecvate sau expunerii la condiții climatice nefavorabile. Mai mult decât atât, unele semințe pot să nu fie certificate corespunzător, ceea ce ridică întrebări cu privire la autenticitatea lor și la conformitatea cu standardele de calitate și siguranță. Astfel de probleme pot fi amplificate de lipsa unei reglementări adecvate sau de supraveghere insuficientă din partea autorităților competente. Consecințele utilizării semințelor de calitate inferioară sau necertificate pot include randamente scăzute ale culturilor,

vulnerabilitate la boli și dăunători, precum și afectarea reputației producătorilor agricoli și a sectorului agricol în ansamblu.

În scopul prevenirii introducerii și comercializării semințelor de plante furajere cât și sfeclă furajeră și de zahăr care nu corespund standardelor de calitate și autenticitate cerute de Uniunea Europeană, Republica Moldova trebuie să întreprindă măsuri ferme pentru reglementarea și supravegherea adecvată a pieței de semințe. Aceste măsuri includ implementarea unor proceduri riguroase de certificare, monitorizarea și controlul eficient al producției, importului și comercializării de semințe.

Schimbarea situației curente este necesară, întrucât Hotărârea de Guvern nr. 836/2011, deși oferă parțial un cadru pentru aplicarea Directivelor UE, nu mai este în concordanță cu prevederile actuale, ca urmare a modificărilor aduse Directivelor relevante.

Conform datelor FAO, cererea pentru alimente la nivel mondial va crește cu 70% până în anul 2050, respectiv, sectorul agricol trebui să fie tratat, precum în UE, ca o prioritate-cheie de dezvoltare strategică pentru siguranța și securitatea alimentară, care direct depinde de calitatea, cantitatea și diversitatea semințelor de plante furajere, sfeclă furajeră și sfeclă de zahăr, și nu un indicator de subdezvoltare.

Având în vedere că cadrul normativ este un proces în evoluție continuă, cu scopul de a îmbunătăți condițiile de desfășurare a activităților pentru agenții economici, este necesară elaborarea unui cadru normativ robust. Prin urmare, ne propunem ca proiectul pe care urmează să-l promovăm să contribuie la organizarea eficientă a agenților economici implicați în producția și comercializarea semințelor de plante furajere. Însă, prevederile aplicabile trebuie să vizeze și asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorului, facilitând achiziționarea de produse sigure și conforme cu așteptările în raport cu calitatea și prețul. Scopul este ca consumatorii să beneficieze de informații precise și corecte despre produsele pe care le achiziționează, oferindu-le astfel posibilitatea de a se proteja în procesul de achiziționare a produselor dorite.

Propunerea de separare a cerințelor pentru comercializarea semințelor de sfeclă furajeră și de zahăr de cerințele generale pentru comercializarea semințelor de plante furajere este crucială, având în vedere caracteristicile distincte ale acestor două culturi. Prin tratarea lor în hotărâri separate, se poate asigura o reglementare mai precisă și mai adaptată nevoilor specifice ale fiecărei culturi, simplificând totodată procesul de studiere a legislației în domeniu.

Această decizie permite o focalizare mai mare asupra particularităților de producție, comercializare și utilizare a semințelor de sfeclă furajeră și de zahăr, contribuind astfel la optimizarea procesului agricol și la îmbunătățirea calității și eficienței producției. Mai mult, separarea cerințelor poate facilita aplicarea și monitorizarea respectării normelor specifice pentru fiecare tip de cultură, sprijinind transparența și eficacitatea în sectorul agricol.

Într-un context similar, intenția de separare a cerințelor pentru comercializarea sfeclă furajeră și de zahăr are ca scop identificarea și abordarea unor categorii specifice de participanți din domeniul agricol, precum cultivatorii de sfeclă de zahăr și furajeră, și, ulterior, a procesatorilor acestor culturi. Această inițiativă legislativă își propune să reglementeze și să optimizeze aspecte esențiale ale producției și comercializării acestor culturi, în vederea satisfacerii atât a nevoilor producătorilor, cât și a celor din sectorul de procesare. Prin stabilirea standardelor și procedurilor clare, se urmărește să se sporească eficiența și competitivitatea întregului lanț de producție și comercializare, garantând, în același timp, calitatea și siguranța produselor în conformitate cu normele naționale și internaționale.

Companiile mari importă în mod direct semințe de plante furajere și semințe de sfeclă de zahăr și furajere din străinătate, beneficiind de acces la furnizor, având specialiști calificați în echipă. Astfel, aceste companii își doresc să inițieze afaceri cu un start corect, folosind semințe de performanță. În schimb, fermierii mici se confruntă cu dificultăți în accesarea acestor resurse, limitându-se la ceea ce găsesc local, adesea cu calitate îndoielnică, dat fiind lipsa alternativelor. Ca rezultat, ei sunt constrânși să planteze specii fără perspective mari, fără a putea exploata întregul potențial al culturilor.

Referitor la inspecția în câmp, conform art. 20 din Legea nr. 68/2013 privind semințele, controlul sectoarelor semincere (inspecția în câmp) este realizat de inspectorii de stat ai Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA). Aceștia sunt desemnați anual prin ordinul directorului Agenției, pe baza declarațiilor de multiplicare.

ANSA, în calitatea sa de autoritate competentă conform Legii nr. 68/2013, are responsabilitatea de a monitoriza și verifica respectarea standardelor și normelor privind identitatea și puritatea biologică a semințelor, precum și starea fitosanitară a culturilor. Această activitate asigură conformitatea semințelor destinate comercializării cu cerințele legale și contribuie la menținerea calității producției agricole.

Inspectorii efectuează controale în câmp pentru a evalua dacă semințele respectă criteriile stabilite de lege, iar în baza acestor inspecții, se pot elibera sau, după caz, retrage certificatele de conformitate necesare pentru comercializarea semințelor.

Inspectorul de stat, în limitele competenței sale, este împuternicit:

a) să efectueze controlul sectoarelor semincere, semințelor, să declaseze și să rebuteze sectoarele semincere și de producere a materialului săditor în caz de încălcare a tehnologiei de producere a semințelor și a materialului săditor;

b) să aibă acces liber pe sectoarele semincere, în depozitele de păstrare a semințelor, în unitățile de comercializare a acestora, la liniile tehnologice de prelucrare, ambalare și etichetare;

c) să solicite agenților economici înregistrați pentru producerea și/sau prelucrarea, și/sau comercializarea semințelor informațiile și documentele respective despre sectoarele semincere, precum și despre cantitatea, calitatea semințelor, pentru a asigura trasabilitatea acestora.

Această situație evidențiază importanța esențială a unei intervenții calitative din partea tuturor actorilor implicați în dezvoltarea acestui sector. Astfel, controlul și certificarea semințelor de către autoritatea competentă sunt cruciale pentru a asigura calitatea și conformitatea semințelor folosite de toți fermierii. Prin implementarea riguroasă a inspecțiilor și verificărilor, atât companiile mari cât și fermierii mici vor putea beneficia de semințe de înaltă calitate, contribuind astfel la creșterea productivității și sustenabilității agriculturii în Republica Moldova.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect are drept scop ajustarea cadrului normativ național, la cerințele și normele stabilite de către Uniunea Europeană, Republica Moldova, fiind cu statutul de țară-candidat și intervenția rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova în baza acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană.

Proiectul de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Cerințele privind calitatea și comercializarea semințelor de plante furajere, sfeclă furajeră și sfeclă de zahăr transpune prevederile următoarelor Acte UE:

- Transpune parțial Directiva Consiliului din 14 iunie 1966 privind comercializarea semințelor de plante furajere (66/401/CEE) CELEX: 01966L0401, publicat în Jurnalul Oficial JO P 125, 11.7.1966, p. 2298;

- Transpune parțial Directiva 2002/54/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind comercializarea semințelor de sfeclă, CELEX: 32002L0054, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene (JO L 193, 20 iulie 2002), pag.12-32);

- Transpune integral Directiva 2008/124/CE a Comisiei din 18 decembrie 2008 de limitare a comercializării semințelor din anumite specii de plante furajere și plante oleaginoase și pentru fibră la semințele care au fost certificate oficial ca semințe de bază sau semințe certificate;

- Transpune integral Decizia 2004/371/CE a Comisiei din 20 aprilie 2004 privind condițiile de introducere pe piață a amestecurilor de semințe destinate utilizării ca plante furajere.

În ordinea celor enunțate, proiectul este relevant în contextul parcursului European al Republicii Moldova și a progresului pe calea aderării la UE.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul transpune următoarele directive în legislația națională, cu excepția unor norme de procedură aplicabile doar în interiorul comunității:

- Transpune parțial Directiva Consiliului din 14 iunie 1966 privind comercializarea semințelor de plante furajere (66/401/CEE);

- Transpune parțial Directiva 2002/54/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind comercializarea semințelor de sfeclă;

- Transpune integral Directiva 2008/124/CE a Comisiei din 18 decembrie 2008 de limitare a comercializării semințelor din anumite specii de plante furajere și plante oleaginoase și pentru fibră la semințele care au fost certificate oficial ca semințe de bază sau semințe certificate;

- Transpune integral Decizia 2004/371/CE a Comisiei din 20 aprilie 2004 privind condițiile de introducere pe piață a amestecurilor de semințe destinate utilizării ca plante furajere.

Principalele prevederi ale proiectului includ:

1. Stabilirea criteriilor de calitate pentru semințele de plante furajere, sfeclă de zahăr și furajeră, care includ aspecte precum gradul de puritate, viabilitatea, conținutul de substanțe active și alte caracteristici relevante pentru performanța culturilor.

2. Reglementarea semințelor de sfeclă de zahăr și furajeră printr-o nouă anexă la hotărârea complexă, conform standardelor europene.

3. Actualizarea procedurilor și cerințelor pentru certificarea și autorizarea semințelor de plante furajere, sfeclă de zahăr și furajeră, precum și stabilirea standardelor de control și inspecție.

4. Impunerea de cerințe privind etichetarea corectă a semințelor de plante furajere, sfeclă de zahăr și furajeră, care să includă furnizarea de informații esențiale pentru consumatori, cum ar fi specia și soiul semințelor, originea, conținutul de substanțe active și alte detalii relevante.

5. Instituirea unui sistem eficient de control și supraveghere a pieței pentru a asigura conformitatea cu cerințele legale și pentru a preveni practicile neloiale și frauduloase în comercializarea semințelor de plante furajere, sfeclă de zahăr și furajeră.

6. Delimitarea rolurilor și responsabilităților autorităților competente în implementarea și aplicarea cerințelor privind controlul și comercializarea semințelor de plante furajere, sfeclă de zahăr și furajeră, precum și stabilirea mecanismelor de cooperare și coordonare între acestea.

7. Adoptarea de norme conforme cu cele ale UE privind identificarea, înregistrarea, etichetarea și ambalarea.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea acestui proiect nu necesită alocarea resurselor financiare suplimentare de la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 836/2011 pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semințelor de plante furajere (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.197-202 art.917 din 18.11.2024);

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul, Nota informativă și Analiza Impactului de reglementare a fost plasată spre examinări publice pe site-ul: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-analizei-impactului-de-reglementare-a-proiectului-de-hotarare-de-guvern-pentru-aprobarea-cerintelor-privind-calitatea-si-comercializarea-semințelor-de-plante-furajere-sfecla-furajera-si-sfecla-de-zahar/12392>

În același context a fost avizat de către IP Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor, care a comunicat prin Notă Informativă că trecerea la standardele europene pentru calitatea și comercializarea semințelor culturilor furajere, sfeclă de zahăr și sfeclă furajeră în Republica Moldova este binevenită. Concluzia Notei informative fiind următoarea:

- Sistemul de producere, procesare și comercializare a semințelor de plante furajere, sfeclă de zahăr și sfeclă furajeră, în Republica Moldova lipsește;
- Pentru a produce semințe, producătorul să fie asigurat în posibilitatea de comercializare a acestora;
- Pentru a efectua o analiză veridică a procedurii semințelor după criteriile prezentate în prezentul proiect de Hotărâre de Guvern este imposibil în timpul indicat.

8. Constatările expertizei anticorupție

În temeiul art. 34 și 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus expertizei anticorupție, efectuată de către Centrul Național Anticorupție, Nr. EHG24/9919 din 15.08.2024, care concluzionează după cum urmează.

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semințelor de plante furajere, sfeclă furajeră și sfeclă de zahăr a fost elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în scopul organizării eficiente a agenților economici implicați în producția și comercializarea semințelor de plante furajere, precum și asigurării unui nivel înalt de protecție a consumatorului, facilitând achiziționarea de produse sigure și conforme cu așteptările în raport cu calitatea și prețul. În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă. Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la beneficierea, de către consumatori, de informații precise și corecte despre produse pe care intenționează să le achiziționeze, precum și oferirea oportunității semnificative pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agricol în țară.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul a fost supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene în conformitate cu art. 36 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, fiind solicitată expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost supus expertizei juridice a Ministerului Justiției, conform art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, nr. 04/2-7631 din 13.08.2024 iar

propunerile expertizei au fost acceptate și incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor

11. Constatările altor expertize

În conformitate prevederile pct.11 sbpct. 21 lit. a) și lit. b) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, a fost elaborată Analiza impactului de reglementare, și a fost susținută în cadrul Grupului de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, în ședința din data de 21 mai 2024.

La fel în temeiul pct. 11 sbp. 3) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, a fost remis spre expertizare proiectul hotărârii pentru aprobarea Cerințelor privind producerea, prelucrarea și comercializarea semințelor de plante furajere, sfeclă furajeră și sfeclă de zahăr, fiind acceptate propunerile din Opinia referitoare la proiect.

Secretar de Stat

Vasile ȘARBAN